

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

انتشارات

انتشارات، شماره ۵۹۴

مدیریت دام در هنگام بروز حوادث غیر مترقبه

تألیف:

سباستین ای. هیث

ترجمه:

دکتر مجتبی طهمورث پور - دکتر فرخ الدین قزلی

مهندس هادی رفیعی دارانی

سرشناسه:	هیث، سباستیان ای، ۱۹۵۵ - م Heath, Sebastian E
عنوان و نام پدیدآور:	مدیریت دام در هنگام بروز حوادث غیر مترقبه / سباستین ای. هیث!
مشخصات نشر:	ترجمه مجتبی طهمورث پور، فرخ دین قزلی، هادی رفیعی دارانی. مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری:	۶۷۰ ص: جدول، نمودار.
فروست:	انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد؛ شماره ۵۹۴.
شابک:	(ISBN: 978-964-386-265-7)
یادداشت:	عنوان اصلی: Animal management in Disasters, C 1999.
موضوع:	دامپزشکی اورژانس -- مدیریت.
موضوع:	مراقبت‌های ویژه (دامپزشکی) -- مدیریت.
موضوع:	دامپزشکی اورژانس.
موضوع:	امدادرسانی -- مدیریت.
شناسه افزوده:	طهمورث پور، مجتبی، ۱۳۳۵ - مترجم.
شناسه افزوده:	قزلی، فرخ دین، ۱۳۵۲ - مترجم.
شناسه افزوده:	رفیعی دارانی، هادی، ۱۳۵۹ - مترجم.
شناسه افزوده:	دانشگاه فردوسی مشهد.
رده‌بندی کنگره:	۳۹۰ م ۶ / ۹۹۸ SF778
رده‌بندی دیویی:	۶۳۶ / ۰۸۹۶۰۲۵
شماره کتابخانه ملی:	۲۵۰۸۷۲۵

انتشارات، شماره ۵۹۴

مدیریت دام در هنگام بروز حوادث غیر مترقبه

تألیف

سباستین ای. هیث

ترجمه

دکتر مجتبی طهمورث پور - دکتر فرخ دین قزلی

مهندس هادی رفیعی دارانی

ویراستار علمی

دکتر کامران شریفی

وزیری، ۶۷۰ صفحه، ۱۰۰۰ نسخه، چاپ اول، زمستان ۱۳۹۰

امور فنی و چاپ: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد

بها: ۹۴۰۰۰ ریال

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۳۸۶-۲۶۵-۷ ISBN: 978-964-386-565-7

فهرست مطالب

۱۵	بخش اول: مقدمه
۱۷	فصل اول: مدیریت حوادث غیر مترقبه در دامپزشکی چیست؟
۳۶	فصل دوم: شایعات و واقعیت‌ها در حوادث مربوط به حیوانات
۴۸	فصل سوم: پیشینه مشارکت دامپزشکان در مدیریت حوادث غیر مترقبه
۵۹	بخش دوم: خطر‌ها
۶۱	فصل چهارم: آب و هوای تابستان
۸۶	فصل پنجم: آب و هوای زمستان
۱۱۱	فصل ششم: هاریک‌ها
۱۴۰	فصل هفتم: سیل
۱۶۵	فصل هشتم: زمین لرزه‌ها
۱۹۹	فصل نهم: خشک‌سالی و گرما
۲۱۴	فصل دهم: آتش‌سوزی
۲۳۱	فصل یازدهم: مواد خطرناک
۲۵۱	بخش سوم: کسب و کار
۲۵۳	فصل دوازدهم: هزینه حوادث در تجارت صنعت پرورش حیوانات
۲۶۸	فصل سیزدهم: آمادگی صنعت پرورش حیوانات در برابر حوادث
۲۸۵	فصل چهاردهم: تداوم کسب و کار
۳۰۲	فصل پانزدهم: تلفیق صنعت دامپروری با طرح‌های مدیریت اضطراری جامعه
۳۱۷	بخش چهارم: ساختار مدیریت اضطرار
۳۱۹	فصل شانزدهم: سیستم تلفیقی مدیریت اضطرار
۳۳۸	فصل هفدهم: مدیریت حادثه
۳۵۳	فصل هیجدهم: سیستم مدیریت حادثه (سیستم فرماندهی حادثه)
۳۷۵	فصل نوزدهم: طرح‌های عملیات اضطراری
۳۸۶	فصل بیستم: توسعه طرح عملیات اضطراری

۴۰۳	فصل بیست و یکم: مسائل خاص مربوط به مدیریت حیوانات خانگی و صاحبانشان در هنگام حوادث
۴۱۳	بخش پنجم: کمک‌رسانی در حوادث
۴۱۵	فصل بیست و دوم: اصول کمک‌رسانی در حوادث
۴۲۶	فصل بیست و سوم: داوطلبان در حوادث
۴۳۴	فصل بیست و چهارم: مسؤلیت در حوادث
۴۳۸	فصل بیست و پنجم: خدمات کمک‌رسانی در حوادث به مردم
۴۴۶	فصل بیست و ششم: خدمات کمک‌رسانی حوادث در حیوانات و صاحبانشان
۴۶۳	بخش ششم: مدیریت حیوانات در حوادث
۴۶۵	فصل بیست و هفتم: مدیریت حیوانات خانگی و صاحبانشان در حوادث
۴۸۷	فصل بیست و هشتم: کاهش تأثیر حوادث بر مزارع
۵۰۳	فصل بیست و نهم: مدیریت اسب‌ها در حوادث
۵۱۱	فصل سی‌ام: مدیریت دام‌ها در حوادث
۵۲۹	بخش هفتم: ابعاد بین‌المللی حوادث
۵۳۱	فصل سی و یکم: مدیریت حوادث دامی در کشورهای در حال توسعه
۵۵۷	فصل سی و دوم: راه‌های کمک و امداد در حوادث کشورهای در حال توسعه
۵۷۳	بخش هشتم: ضمانت
۵۷۵	ضمیمه A
۵۸۱	ضمیمه B: منابع و موارد تماس مهم
۵۸۳	ضمیمه C: کمک‌های وزارت کشاورزی ایالات متحده در حوادث طبیعی
۵۹۴	ضمیمه D: تفاهم‌نامه
۶۰۱	ضمیمه F: مراقبت از حیوانات و خدمات دامپزشکی
۶۰۶	ضمیمه F: طرح عملیات اضطراری پایه‌ای
۶۱۰	ضمیمه G: یک طرح عملیات اضطراری رسمی در یک بخش
۶۱۵	ضمیمه H: طرح عملیات اجرایی بخش
۶۲۱	ضمیمه I: خلاصه‌ای از فرم‌های ثبت نام داوطلبانه و ضمایم جامع
۶۲۲	فرم سوگندنامه: (جهت عضویت در گروه‌های داوطلبانه)
۶۲۳	فرم ثبت نام داوطلبانه: دفتر ثبت نام افراد داوطلب در خدمات اضطراری حوادث منطقه سان‌ماتسو

- ۶۲۴ ضمیمه L: برنامه عملیاتی فوری برای انتخاب دامپزشکی
- ۶۲۹ ضمیمه K: واژه‌ها و اختصارات به کار رفته در مدیریت اضطرار
- ۶۴۲ ضمیمه I: خلاصه‌ای از قوانین ابلتی و قوانین خیرخواهانه
- ۶۴۵ ضمیمه M: کدهای SNOMED در ثبت شرایط مرتبط با حوادث
- ۶۵۳ ضمیمه N: متن بروشور مراقبت از حیوانات خانگی در حوادث
- ۶۶۱ ضمیمه O: برآورد ظرفیت یک ژنراتور جهت راه‌اندازی در فعالیت‌های مختلف مزرعه
- ۶۶۲ ضمیمه P: بیماری‌های تحت نظارت دفتر بین‌المللی بیماری مشترک انسان و حیوان
- ۶۶۴ ضمیمه Q: گروه‌های فعال در فعالیت‌های کاهش تأثیر حوادث در دامپروری
- ۶۶۵ ضمیمه R: سیستم مدیریت دامپزشکی در حوادث

پس از این که طوفان اندرو در سال ۱۹۹۲ میامی را درنوردید، به آنجا رفتم و چندساعتی بیش نگذشته بود که دریافتم، اثرات و تبعات آشفته‌گی بعد از طوفان، از اثرات خود طوفان بیشتر بوده است.

با اطمینان نمی‌توان گفت که چند اسب آسیب دیده است؟ صدمات آن‌ها در چه سطحی است؟ چه کسی آب و غذا را فراهم آورده و کود (فضولات) را دفع کرده و امر توزیع کمک‌های اهدایی چگونه اداره شده است؟ و اینکه آیا کارهای انجام شده، پشتوانه مالی یا قانونی داشته‌اند و یا خیر. بعد از گذشت چند روز توانستم گروهی را سازمان‌دهی کنیم که همانند کارکنان یک بیمارستان آموزشی دام بزرگ عمل می‌کرد. به این ترتیب ما درگیر یکی از اولین واکنش‌های سازمان یافته در برابر بلایی که دام‌ها را نیز تحت تأثیر قرار داده بود، شدیم.

چندسال بعد، هنگامی که انتشارات اساسی نوشتن این کتاب را به من پیشنهاد کرد، گروه‌های ناشناخته و رقیب بسیار زیادی در زمینه مدیریت دام در هنگام بروز بلا یا وجود داشت و مشخص نبود که هر کدام چه نقشی برعهده دارند. به هنگام چاپ این کتاب، پرسش‌های بسیاری مطرح بود که برای آن‌ها پاسخ کاملی وجود نداشت. با این حال، به واسطه فعالیت مداوم من از سطح جامعه محلی تا عرصه بین‌المللی، متقاعد شدم که افراد شاغل در مدیریت و خدمت فوق‌العاده و مراقبت از دام در مورد مدیریت دام در هنگام بروز حوادث غیر مترقبه به قدر کافی تجربه اندوخته‌اند.

بیشتر پژوهش‌های جامعه‌شناختی مرتبط با موضوع، نشان می‌دهند که حوادث غیر مترقبه شرایط جدیدی ایجاد نمی‌کنند، بلکه ضعف‌های موجود را تشدید کرده، اوضاع را وخیم‌تر می‌سازند. آسیب‌پذیری نقاط ضعف موجود اساس این نکته است که حوادث غیر مترقبه، رخدادهای چرخه‌ای چهار مرحله‌ای هستند: تخفیف عوارض^۱، آمادگی^۲، واکنش (به موقع)^۳ و بازیابی روال پیشین^۴. در حوادث غیر مترقبه هر جامعه دست کم در هر زمان معین در یکی از این

1. Masby
2. Mitigation
3. Preparedness
4. Response
5. Recovery

چهار مرحله قرار دارد. مؤثرترین برنامه‌های کاهش اثرات مخرب حوادث غیر مترقبه در همه مراحل بالا، به ویژه در مراحل تعدیل و آماده‌سازی پیگیرانه فعالیت می‌کنند، زیرا این مراحل بیشترین تأثیر را بر کاهش آسیب ناشی از حوادث دارند.

به موضوع رسیدگی به دام‌ها و مالکان آن‌ها در هنگام بروز حوادث غیر مترقبه نسبتاً کمتر توجه شده است. بسیاری از گزارش‌های مربوط به دام‌ها در هنگام حوادث، احساسی‌اند، زیرا بیانگر مشکلات اجتماعی در مراقبت از دام‌ها می‌باشند حال آن‌که باید به موارد سازنده و مهمی پرداخته شود که سلامت عمومی دام را بهبود می‌بخشد. از یک سو، عدم خروج اشخاص از خانه به بهانه حیوانات خانگی نشانه‌ای از همشأن دانستن بی‌مورد حیوانات با انسان است و از سوی دیگر، جا گذاشتن حیوانات خانگی در خانه هم غالباً نشانه غفلت از حیوانات است. تعداد حیواناتی که پس از فروکش کردن بلا به جای می‌مانند از قبیل حیوانات سرگردان، آزار دیده و آسیب‌دیده بسیار زیاد است. به جای انتشار این نوع گزارش‌ها، راه سازنده آن است که به مالکان دام‌ها آموزش داده شود تا در هنگام وقوع این گونه حوادث چگونه عمل کنند تا از همان آغاز از بروز چنین شرایطی جلوگیری گردد.

این گزارش‌ها موجب می‌شوند که برپایه فرضیات نادرست، برنامه‌های واکنش به حوادث به شیوه نادرستی طراحی شوند. در نتیجه، نگاه طراحان این برنامه‌ها چنان محدود می‌شود که از شرایطی که قربانیان این حوادث به آن‌ها نیاز دارند، غافل می‌شوند. این گروه‌ها باید در برنامه‌هایشان به شرایط مربوط به تعدیل حوادث و آمادگی توجه کنند.

این کتاب تلاشی است در راستای نشان دادن دورنمای مدیریت دام‌ها در هنگام بروز حوادث غیر مترقبه و به فعالیتهای خاصی اشاره می‌کند که افراد و گروه‌ها می‌توانند برای بهبود رفاه و سلامت دام‌ها و مالکان آن‌ها قبل از بروز، حین بروز و پس از فروکش حوادث به کار بندند و نشان می‌دهد که چرا این معیارها حائز اهمیت می‌باشند.

در قسمت مقدمه، با مرور پیشینه مدیریت دامپزشکی در حوادث غیر مترقبه، مبانی و اصولی برای مدیریت دام‌ها در هنگام بروز این حوادث پیشنهاد شده است. همچنین سعی شده است تا نادرستی برخی افسانه‌های متداول بیان گردد و به برخی از فرضیه‌های مرسوم و البته نادرست در هنگام بروز حوادث اشاره شود. در این بخش اولین تعریف در مورد این بعد در حال ظهور در زمینه بهداشت انسان و دام ارائه شده است.

بخش خطرها به افزایش آگاهی نسبت به خطرات مربوط به ایمنی فردی که منجر به بروز

حوادث در هر مقیاسی می‌شود، پرداخته است. تقریباً سه میلیون شهروند آمریکایی سالانه دچار حوادث جزئی می‌شوند که هزینه کل آن به بیش از یک میلیارد دلار در هفته می‌رسد. هدف اصلی حرفه‌های مراقبت از دام در زمینه مدیریت دام‌ها در حوادث غیرمترقبه، کاهش وقوع و تأثیر حوادث معمول، محلی و شخصی است. اصل اساسی آن است که آمادگی در برابر حوادث کوچک روزانه، بهترین آمادگی برای رویارویی با حوادث بزرگ است. در این باره، باید توجه داشت که مالکان دام‌ها بیش از هر کس دیگری می‌توانند از دام‌های خود در قبال تمام حوادث پشتیبانی کنند.

بدون آمادگی قبلی هیچ‌کس نمی‌تواند از خود مراقبت کرده، به دیگران نیز یاری رساند. اصول مشابهی را می‌توان در موارد آمادگی در محل کار نیز به کار برد. بخش مشاغل بر این اصل و اصل دیگر آمادگی در قبال حوادث غیرمترقبه تأکید می‌کند: کلیه آمادگی‌ها در قبال حوادث غیرمترقبه در سطح محلی آغاز می‌شود. جهت مراقبت از دام‌ها در هنگام وقوع حادثه، مشاغل مختلف باید طرح‌های مرتبط با هم داشته باشند. این طرح‌ها عبارتند از آمادگی شخصی در قبال حوادث و طرح‌های ایمنی در برابر خطرات متداول در محل کار، روش‌های ضبط و بازیابی ثبت اطلاعات، و پوشش بیمه مناسب و امنیت مالی. اگر این مشاغل نتوانند در قبال خطرات معمول محلی عملکرد خوبی داشته باشند در هنگام خطرات بزرگ هم واکنش مناسبی ندارند. آمادگی لازم در برابر حوادث متداول برای مشاغل مرتبط با مراقبت از دام در هر حرفه‌ای لازم است تا به عنوان یک ابزار مهم مراقبت از دام در هنگام وقوع حادثه بزرگ به کار گرفته شود.

اساس مرحله آمادگی در برابر حوادث غیرمترقبه، وجود یک جامعه مقام در هنگام بروز حوادث غیرمترقبه است. در بسیاری از جوامع، مؤسسه‌های مدیریت شرایط اضطراری، روش‌هایی قاطع و نظام‌مند در تمام مراحل یک حادثه ارائه می‌کنند. مدیران حرفه‌ای به شرایط اضطراری پی برده‌اند که می‌توان اثرات و تبعات بسیاری از حوادث را پیش‌بینی کرد و این در حالی است که بسیاری از موارد پیش آمده نتیجه آمادگی ضعیف جامعه در قبال مشکلات روزانه است. این امر، اصل سوم مدیریت شرایط اضطراری را بیان می‌کند: واکنش به حوادث، زمانی بیشترین تأثیر را دارد که توسط افراد و گروه‌هایی اجرا شود که در حین کارهای روزمره خود تجربه برخورد با حوادثی را دارند که در بلاهای غیرمترقبه رخ می‌دهند.

این اصل، دلیلی است مبنی بر آنکه فعالیت‌های محلی دامپزشکی و پناهگاه دام‌ها، موضوعاتی هستند که با دام‌ها و مالکان آن‌ها سر و کار دارند. هر دو با استانداردهای محلی مراقبت از دام‌ها

آشنا هستند، می‌توانند استرس‌های مالکان را تخفیف دهند، در سرو کار داشتن با کارکنان و داوطلبان تجربه دارند و منافعی دائمی در جامعه دارند.

روش تیمی برنامه‌ریزی، موضوع بخش ساختار مدیریت شرایط اضطراری است. این بخش در بردارنده اطلاعاتی درباره‌ی مقام مسؤولی است که حرفه‌های مراقبت از دام‌ها و مدیریت شرایط اضطراری از نظر مهارت و منابع ویژه موجود زیر نظر آن فعالیت می‌کنند. در این بخش بر اصل مهم دیگر مدیریت شرایط اضطراری تأکید می‌شود. یعنی: حوادث را باید به گونه‌ای هماهنگ و منظم مدیریت کرد. این مورد به‌جای انباشتن منابع جهت حوادث بزرگ با به‌کار بردن منابع تخصص‌های موجود بهتر عملی می‌شود.

جهت تسهیل کاربرد مدیریت دام‌ها در هنگام حوادث از سوی دیگر گروه‌های مدیریت شرایط اضطراری، فهرست نظام‌مندی از اصطلاحات در مورد سیستم مدیریت حوادث دامپزشکی¹ ارائه شده است.

بخش امداد رسانی حوادث غیر مترقبه بیانگر تجربیات موجود در مدیریت امداد رسانی به حوادث و موانعی است که مدیریت حوادث غیر مترقبه در دامپزشکی با آن روبه‌رو شده است، مانند اینکه چه شخصی باید هزینه مراقبت از دام‌ها و مالکان آن‌ها را بپردازد، چگونه مسؤلان مطابق تعهداتشان تحت پوشش قرار گیرند و کمک‌ها به نحوی مؤثر و اخلاقی توزیع شوند.

مسائلی که برخاسته از انواع مختلف دام‌ها در هنگام بروز حوادث غیر مترقبه می‌باشد موضوع بخش مدیریت دام‌ها در بروز حوادث غیر مترقبه است. این بخش بر حسب گونه حیوانات سازمان‌دهی شده است؛ زیرا اگرچه حوادث گوناگون از راه‌های مختلف بر بیک جامعه تأثیر می‌گذارند، ولیکن بیشتر حوادث، نتایج مشابهی به بار می‌آورند. نتایج خاص با انواع خاص دام‌ها مرتبط هستند که دلایلش نقایص متداول در نحوه مراقبت از دام‌هاست. در اصول این کتاب بر روش‌های تعدیل حوادث و آمادگی تأکید شده است که مالکان می‌توانند این روش‌ها را به‌کار بندند و در بسیاری از انواع حوادث کاربرد دارد.

نویسنده کتاب از نگاه متفاوتی به اثرات حوادث غیر مترقبه در صنعت دامپروری پرداخته است. صنعت دامپروری در قالب طرح‌های اجباری فعالیت می‌کند تا به ویژه در قبال سوانح نیروهای هسته‌ای و شیوع بیماری از خارج مرزها، از دام و انسان حفاظت کند. هر چند تعداد بسیار کمی از

این طرح‌ها به رفتارهای انسان و انتظارات عمومی در سایر حوادث توجه می‌کنند. به عنوان مثال تولید کنندگان دام (غالباً صاحبان حیوانات کوچک) بدون حیوانات خود محل حادثه را ترک نمی‌کنند و اگر هم مجبور به تخلیه شوند، به مکان‌های امنی وارد می‌شوند تا بتوانند به حیوانات خود آب و غذا برسانند. همچنین مردم تمایل دارند تا در مورد ایمنی غذایی خود که در معرض تشویشات هستند، قرار گرفته بوده است، ابراز نگرانی کنند.

امنیت غذایی در بحث تأثیر حوادث بر صنعت دامپروری مطرح می‌شود، زیرا بسیاری از بیماری‌های ناشی از غذا را می‌توان مانند برنامه‌های مدیریت شرایط اضطراری کنترل کرد. هرچند در حال حاضر راه‌حل‌هایی جهت بسیاری از مشکلات صنعت دامپروری در رویارویی با حوادث در دست نداریم، توجه به بررسی نتایج احتمالی حوادث و کاهش اثرات آن‌ها از طریق بهبود بهداشت دام در کل رو به افزایش است.

در بخش بین‌الملل هم به آینده مدیریت حوادث غیرمترقبه در دامپزشکی پرداخته می‌شود. با بهبود مراقبت از دام‌ها و صاحبان آن‌ها در این کشور، می‌توان امیدوار بود که بتوانیم تخصص خود را به‌طور مؤثر با دیگر کشورها به مشارکت بگذاریم بسیاری از اصول مدیریت جهانی در شرایط اضطراری مشابه اصولی است که در یک کشور وجود دارد. اما افزایش حساسیت و پاسخگویی را باید در سطح جهانی مورد توجه قرار داد.

به برخی از موضوعاتی که ممکن است مورد انتظار خواننده باشد، از جمله برنامه‌های الگوسازی که می‌توانند عملیات‌های فوق‌العاده‌ای مانند رده‌بندی درمانی، آب‌خروشان و نجات با هلیکوپتر و مراقبت‌های همگانی دامپزشکی را توسعه دهند، اشاره شده است. این روش‌ها هرچند انعکاس رسانه‌ای بسیار مؤثری دارند، اما به ندرت زندگی بسیاری را نجات داده‌اند و یا مانع بروز صدمات در جمعیت آسیب‌دیده شده‌اند. مسلماً پرداختن به مسائلی که به بهبود گسترده و روزانه بهداشت دام و انسان می‌شود در اولویت بالاتری قرار دارند.

نویسنده این کتاب روش‌های عملیاتی دقیق را توصیه نمی‌کند، زیرا بهترین برنامه‌ها، برنامه‌هایی هستند که فرد خود آن‌ها را آفریده و به کار بسته باشد.

نویسنده در این کتاب عمده‌ا فصلی را به بیوتورریسم اختصاص نداده و نخواسته که دستورالعملی برای آن تهیه کند ولی با این حال ورود یک بیماری خارجی به کشاورزی ایالات

1. Field triage
2. White water

متحده از لحاظ فنی و مالی می‌تواند در نتیجه یک فعالیت عمدی تروریستی و یا فعالیت‌های ناآگاهانه یک مسافر باشد. خسارت وارده به صنعت دامپروری و کل کشور با ورود چنین بیماری‌هایی بسیار سنگین و فاجعه‌بار است.

آینده مدیریت حوادث غیرمترقبه در دامپزشکی امیدوارکننده است. مشاغل مربوط به بهداشت دام و مدیران شرایط اضطراری، در حال شناسایی راه‌های تلفیق تخصص مربوط به دام و فعالیت‌های مدیریت شرایط اضطراری هستند. با وجود چنین نگرشی، فرصت‌های فراوانی جهت بهبود شرایط بهداشت دام و انسان پدید می‌آید.

یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های افرادی که با حیوانات سروکار دارند، دانستن این مسأله است که بهترین و پاسخگوترین منبع مراقبت از دام‌ها در هنگام بروز حوادث، خود ما هستیم. آمادگی جهت رویارویی با حوادث یک ارزش معنی‌دار اجتماعی است، زیرا در حلقه محکم‌تر انسان - دام و رشد و قوت جامعه مشارکت می‌کنند.

مسائلی که در طی این حوادث آشکار می‌شوند، بیانگر فرصتی جهت بهبود کلی روش‌های مدیریت و پرورش دام در میان صاحبان دام‌ها و صنایع مربوطه است. به کارگیری اصول تعدیل حوادث و آمادگی در قبال حوادث در زندگی روزمره، همواره و نه تنها در هنگام بروز بحران، توانایی بهبود شرایط مراقبت از دام‌ها را فراهم می‌سازد.

سبامستین ای. هیث

پیشگفتار مترجمان

وقوع حوادث طبیعی و غیرمترقبه از جمله مسائلی است که کشورهای مختلف، بسته به شرایط خاص خود، بخصوص شرایط جغرافیایی با آن مواجه می‌شوند. معمولاً به هنگام وقوع این حوادث، به شرایط نامناسبی که دام‌ها با آن مواجه خواهند شد توجه کافی نمی‌شود و در خیلی از موارد، به ویژه در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران در زمینه اقدامات پیش‌گیرانه نیز برنامه‌ریزی خاصی صورت نمی‌گیرد. در طی سال‌های اخیر در کشورهای پیشرفته هم در بعد نظری و هم از جهت کاربردی مطالعات گسترده‌ای در زمینه نحوه مقابله با آثار ناشی از حوادث طبیعی بر زیر بخش دام انجام شده است که ما می‌توانیم برای پیشرفت کار و آموزش از تجارب تضمین‌شده‌ی دیگران بهره‌برداریم و از رخدادهایی که در کشورهای دیگر به وقوع می‌پیوندد تنها به عنوان نمونه و مصداق استفاده کنیم. کتاب حاضر یکی از مصداق بارز نحوه پیشگیری و مقابله با رخداد‌های غیرمترقبه طبیعی است. این کتاب حاصل تجارب و مشاهدات عینی نویسنده کتاب است که در آن به ارائه مجموعه راهکارهایی پرداخته شده که قبل، هنگام و بعد از بروز حوادث غیرمترقبه و بخصوص بلایای طبیعی باید در حوزه‌های مرتبط با مدیریت دام مورد توجه قرار گیرد. مطالب این کتاب در هفت بخش کلی و در قالب ۳۲ فصل تنظیم شده است. از آنجا که نگاه مدیریتی به هنگام وقوع حوادث طبیعی در زیر بخش دام شاکله اصلی این کتاب است، در فصول ابتدایی اصول کلی حاکم بر نحوه مدیریت واحدهای دامی به هنگام وقوع پدیده‌های غیرمترقبه طبیعی تبیین شده است. در این فصول به تجارب عینی مرتبط با نحوه اثرگذاری این حوادث بر مدیریت واحدهای دامی تأکید شده است. در فصول میانی به مصادیق خاص تأثیرپذیری مدیریت این واحدها به دنبال وقوع حوادث غیرمترقبه پرداخته شده است و سازوکارهایی را که باید پیش و به هنگام وقوع و پس از وقوع این حوادث مدنظر قرار داد مورد تأکید قرار گرفته است. در فصول انتهایی راهکارهایی که به دنبال وقوع پدیده‌های غیرمترقبه طبیعی در مدیریت واحدهای دامی به ویژه در کشورهای در حال توسعه لازم است مورد توجه قرار گیرد تأکید شده است.

تأکید اصلی کتاب در بیشتر فصول بر اقدامات پیشگیرانه است، اگرچه به برنامه‌ها و تدابیری که باید در هنگام و بعد از حوادث نیز مورد توجه قرار گیرد به تفصیل مورد بحث قرار گرفته است. از آنجایی که ایران به دلیل بروز بلایای طبیعی و حوادث غیرمترقبه در ناحیه آسیب‌پذیر جهان قرار دارد و پدیده‌هایی همچون خشکسالی، زلزله، سیل، صاعقه و آتش‌سوزی به بخش کشاورزی و

زیر بخش دام آسیب‌های جدی وارد می‌کند بنابراین لازم است واحدهای دامی بصورت اصولی و مدیریت شده، با این پدیده‌ها مقابله نمایند. هدف اصلی از برگردان این کتاب به عنوان اولین کتاب ترجمه شده به زبان فارسی در زمینه "حوادث غیر مترقبه در بخش دام و دامپروری" ارائه منابع و مطالبی علمی است که نه تنها برای واحدهای دانشگاهی و تحقیقاتی مفید خواهد بود بلکه در واحدهای تولیدی، بخصوص واحدهای دامی نیز مورد استفاده می‌باشد. مطالب این کتاب به گونه‌ای تنظیم شده است که برای سطوح مختلف لیسانس، فوق لیسانس و دکتری رشته‌های کشاورزی، دامپروری و مدیریت قابل استفاده بوده و از آن می‌توان در دوره‌های آموزشی کوتاه مدت مدیریت واحدهای دامی نیز بهره جست. لازم به ذکر است که در بخش هایی از کتاب، به ارائه و ذکر مثال‌ها و سازمان‌هایی پرداخته شده که بعضاً در چارچوب قواعد کشور ما، تحت عناوین دیگری همچون "پدیده غیرعامل"، "ستاد حوادث غیرمترقبه"، کمیته سوانح و فوریت‌های پزشکی و حوادث غیرمترقبه، "سازمان مدیریت بحران" و "هلال احمر" می‌باشد. لذا در مطالعه و یا تدریس این کتاب در سطوح مختلف باید از مصادیق و نمونه‌های ارائه شده‌ی این کتاب تنها به عنوان مثال و یک تجربه عینی استفاده نمود و لازم است قابلیت تطبیق و بومی سازی آن مدنظر قرار گیرد.

در پایان از معاونت محترم پژوهشی و انتشارات دانشگاه فردوسی که امکان چاپ این کتاب را فراهم آورده‌اند سپاسگزاری می‌شود.

مجتبیی ظهیرت پور - فرخ‌الدین قزلی

هادی رفیعی

۱۳۹۰